

ДЕРЖАВНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ
Система забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти
сертифікована на відповідність ДСТУ ISO 9001:2015 / ISO 9001:2015
Кафедра філософії, соціології та політології

ЗАТВЕРДЖЕНО

вченою радою факультету міжнародної
торгівлі та права

(пр № 14 від «24» 06 2025 р.)

В.о. декана

 Юлія ПАНФІЛОВА

КУЛЬТУРНА СПАДЩИНА УКРАЇНИ /
CULTURAL HERITAGE OF UKRAINE

РОБОЧА ПРОГРАМА /
COURSE OUTLINE

освітній ступінь	бакалавр	/ bachelor
галузь знань	02 Культура і мистецтво	/ Culture and Arts
спеціальність	022 Дизайн	/ Design
освітня програма	Дизайн	/ Design

Київ 2025

Розповсюдження і тиражування без офіційного дозволу ДТЕУ заборонено

Автори: А.А. Кравченко, доктор філософських наук, доцент;
Н.Ю. Гусева, кандидат історичних наук, доцент;
І.О. Кизименко, кандидат історичних наук, доцент;
О.В. Красільнікова, кандидат історичних наук.

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри філософії, соціології та політології
17 червня 2025 р., протокол № 31.

Рецензенти:

М.П. Кухта, доктор соціологічних наук, професор кафедри філософії, соціології та політології;
О.П. Кивлюк, д. філос. н., професор, зав. каф. філософії, іноземних мов та соціально-гуманітарних дисциплін Київського інституту інтелектуальної власності та права Національного університету «Одеська юридична академія».

КУЛЬТУРНА СПАДЩИНА УКРАЇНИ / CULTURAL HERITAGE OF UKRAINE

РОБОЧА ПРОГРАМА / COURSE OUTLINE

освітній ступінь	бакалавр	/ bachelor
галузь знань	02 Культура і мистецтво	/ Culture and Arts
спеціальність	022 Дизайн	/ Design
освітня програма	Дизайн	/ Design

1. СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ ТА РОЗПОДІЛ ГОДИН ЗА ТЕМАМИ (ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН)

Робочу програму розроблено для галузі знань 02 «Культура і мистецтво», спеціальності 022 «Дизайн», освітньої програми «Дизайн».

№ пор.	Назва теми	Кількість годин				Форми контролю
		Всього годин / кредитів	з них			
			Лекції	Практичні заняття	Самостійн а робота студентів	
1	2	3	4	5	6	7
1.	Культурна спадщина України: зміст, засади та принципи збереження.	18	4	4	10	КО, Т, П
2.	Українські об’єкти світової спадщини ЮНЕСКО.	14	2	2	10	ВД, ЕО
3.	Археологічні пам’ятки культурної спадщини України.	14	2	2	10	ВД, Т, П
4.	Церковно-монастирська культурна спадщина України.	18	4	4	10	КО, ЕО
5.	Фортеці та замки України.	14	2	2	10	ВД, ЕО
6.	Міста та історико-архітектурна спадщина України.	18	4	4	10	КО, Т
7.	Природно-заповідна спадщина України.	14	2	2	10	Е, КО
8.	Визначні пам’ятні місця та меморіали України.	14	2	2	10	ВД, КО
9.	Музеї та колекції України.	14	2	2	10	КО, ІП
10.	Об’єкти науки і техніки України як культурна спадщина.	14	2	2	10	ЕО, Е
11.	Нематеріальна культурна спадщина України.	14	2	2	10	КО, ЕО
12.	Гастрономічна спадщина України.	14	2	2	10	ККР, Т
Разом		180/6	30	30	120	

<i>Підсумковий контроль – екзамен</i>	
Форми контролю:	
КО – колективне обговорення ЕО – експрес-опитування ВД – виступ з доповіддю Т – тестування	Е – есе ІП – індивідуальний проєкт П – підготовка презентації ККР – комплексна контрольна робота

**2. ТЕМАТИКА ТА ЗМІСТ ЛЕКЦІЙНИХ, ПРАКТИЧНИХ
(СЕМІНАРСЬКИХ) ЗАНЯТЬ, САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ**

Результати навчання	Навчальна діяльність *	Робочий час студента, год
1	2	3
Знати: визначення базових понять: об'єкти культурної спадщини, культурний простір України. Вміти: класифікувати об'єкти культурної спадщини України.	Тема 1. Культурна спадщина України: зміст, засади та принципи збереження. Лекція. Розуміння поняття культурна спадщина та культурні цінності. План лекції: 1. Поняття культурної спадщини України. 2. Класифікація об'єктів культурної спадщини. 3. Місія культурної спадщини і культурних цінностей у сучасному світі. Список рекомендованих джерел: <i>Основний: 1 [с. 2-148], 2 [с. 23-226].</i> <i>Додатковий: 20 [с. 36-49], 22 [с. 23-44], 23 [с. 55-71], 24 [с. 206-234].</i> <i>Інтернет-ресурси (законодавство): 1-17.</i> Самостійна робота студентів. 1. Поясніть поняття: культурна спадщина, об'єкт культурної спадщини, пам'ятка, охорона культурної спадщини, культурний простір України, реставрація, комплекси (ансамблі), визначні місця, рухомі та нерухомі об'єкти культурної спадщини, критерій автентичності. 2. Проведіть диспут: «Охорона культурної спадщини України. Закон України «Про охорону культурної спадщини», «Злочини проти культурної спадщини України під час військової агресії 2022».	2

* Курсивом визначено інтерактивні завдання з навчальної дисципліни «Культурна спадщина України»

	3. Виконайте презентацію на тему: «Консервація, реставрація та реабілітація пам'яток культурної спадщини України» . 4. Виконайте творчий проект: «Культурна спадщина мого рідного краю», за планом: - Назва об'єкта; - Історична довідка про об'єкт; - Значення та унікальність для культурної спадщини України; - Сучасний стан та збереження; - Місце розташування, туристичний маршрут; Практичне заняття. Охорона, збереження, відновлення культурної спадщини України Питання / завдання до заняття: 1. Охорона культурної спадщини України. 2. Капіталізація культурної спадщини України. 3. Роль спонсорства і меценатства у відродженні історико-культурної спадщини: благодійні фонди, громадські організації, волонтерство.	10 2
Знати: світовий досвід формування традицій збереження та охорони культурної спадщини. Вміти: аналізувати українські об'єкти включені до списку	Тема 2. Українські об'єкти світової спадщини ЮНЕСКО. Лекція. Всесвітня спадщина ЮНЕСКО та Україна. 1. Формування традицій збереження культурної спадщини: загальна характеристика. 2. Діяльність міжнародних організацій в галузі охорони культурної спадщини. 3. Українські об'єкти у списку всесвітньої культурної і природної спадщини ЮНЕСКО. Список рекомендованих джерел: Основний: 1 [с. 2-148], 2 [с. 23-226].	2

всесвітньої культурної і природної спадщини ЮНЕСКО.	<i>Додатковий: 20 [с. 36-49], 22 [с. 23-44], 23 [с. 55-71], 24 [с. 206-234].</i> <i>Інтернет-ресурси (законодавство): 1-17.</i> Самостійна робота студентів. 1. Поясніть поняття: ЮНЕСКО, культурні цінності, об'єкти попереднього списку, реституція, Національна комісія України у справах ЮНЕСКО. 2. <i>Проведіть диспут: «Сучасні підходи до збереження культурної спадщини: світовий досвід. Конвенція про охорону всесвітньої культурної і природної спадщини».</i> 3. <i>Виконайте презентацію: «Об'єкти попереднього списку Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО в Україні» . (один об'єкт на вибір).</i> 4. <i>Презентуйте творчий проект «Українські об'єкти включені до списку всесвітньої культурної і природної спадщини ЮНЕСКО». (один об'єкт на вибір).</i> Практичне заняття. Діяльність ЮНЕСКО в галузі охорони світової спадщини. Питання / завдання до заняття: 1. Історія становлення міжнародних інституцій в галузі охорони пам'яток. 2. Конвенція «Про охорону всесвітньої культурної і природної спадщини» (1972 р.) 3. «Список всесвітньої спадщини» і «Список всесвітньої спадщини під загрозою».	12 2
Знати: особливості об'єктів археологічної спадщини.	Тема 3. Археологічні пам'ятки культурної спадщини України. Лекція. Пам'ятники первісної культури, їх характеристика План лекції:	

Вміти: аналізувати визначні археологічні пам'ятки України, їх історію та культурну цінність.	1. Поняття об'єкт археологічної спадщини, археологічна пам'ятка, артефакт. 2. Класифікація об'єктів археологічної спадщини. 3. Закон України «Про охорону археологічної спадщини» (2004 р.) Список рекомендованих джерел: <i>Основний: 1 [с. 2-148], 2 [с. 23-226]. Додатковий: 4 [с. 36-265], 5 [с. 420-483], 11 [с. 34-170]. Інтернет-ресурси: 1-5.</i> Самостійна робота студентів. 1. Поясніть поняття: пам'ятка археології, артефакт, археологічний культурний шар, стоянка, поселення, селище, городище, скіфський курган, могильник. 2. Відвідайте та виконайте презентацію: «Музей історичних коштовностей України: колекція скарбів доби бронзи.» або «Київський обласний археологічний музей. Колекція музею трипільської культури як об'єкти туризму». 3. Розробіть творчий проект: «Археологічні пам'ятки культурної спадщини України» (один об'єкт на вибір) 4. Проведіть диспут: «Археологічні пам'ятки України під час російсько-української війни 2022р.» або «Проблеми захисту культурних цінностей на окупованих територіях Криму та м. Севастополя». 5. Виконайте проект: «Туристичний маршрут «Скіфські кургани України»». Практичне заняття. Визначні археологічні пам'ятки України як об'єкти туризму. Питання / завдання до заняття:	2 10
---	---	--------------------

	<i>століть як об'єкт туризму» або «Найстаріший оборонний храм на Буковини – Іллінська церква в Топорівцях».</i> 4. <i>Презентуйте творчий проект: «Колекція найгарніших релігійних споруд України» (один об'єкт на вибір)</i> 5. <i>Проведіть дискусію «Втрачені святині України»</i> Практичне заняття. Об'єкти релігійного туризму України. <i>Питання / завдання до заняття:</i> 1. Дерев'яне церковне зодчество України. 2. Давньоруські храми України. 3. Історичні монастирі оборонного типу. 4. Козацькі собори України.	2
Знати: характерні риси оборонної архітектури України. Визначати особливості замкового будівництва, його історію. Вміти: аналізувати особливі характерні риси палаців і замків феодала.	Тема 5. Фортеці та замки України. Лекція. Замки і фортеці як об'єкти культурної спадщини України. <i>План лекції:</i> 1. Пам'ятки оборонного фортифікаційного зодчества України. 2. Історико-архітектурні характеристики фортець та замків України. 3. Сучасний стан та перспективи розвитку замкового туризму в Україні. Список рекомендованих джерел: <i>Основний: 1 [с. 2-148], 2 [с. 23-226]. Додатковий: 3 [с. 16-65], 10 [с. 43-48], 11 [с. 34-170], 19 [с. 2-210]. Інтернет-ресурси: 1-5</i> Самостійна робота студентів. 1. Поясніть поняття: фортеця, замок, бастіони, «барбакан», оборонна	2
	Самостійна робота студентів. 1. Поясніть поняття: фортеця, замок, бастіони, «барбакан», оборонна	12

	архітектура, замок феодала, палац, замок-фортеця, вежа «донжон». 2. <i>Презентуйте віртуальну екскурсію «Туристичний маршрут «Золота підкова Львівщини»».</i> 3. <i>Виконайте творчий проект-презентацію (відео) «ТОП – 3 унікальних замка (на вибір студента)» за планом:</i> - Назва об'єкта; - Історична довідка про об'єкт; - Значення та унікальність для культурної спадщини України; - Сучасний стан та збереження; - Місце розташування; - Туристичний маршрут. 4. <i>Виконайте творчий проект: «Замки Львівщини: Олеський, Підгорецький, Золочівський, Поморянський, Свіржський та Старосільський» або «Класичні феодальні замки західноєвропейського типу Закарпаття: Мукачівський, Ужгородський, Невицький, Середнянський, Чинадіївський, Виноградівський, Королевський, Боржавський.»</i> 5. <i>Проведіть дискусію «Замки-руїни України: проблеми збереження та відновлення».</i> Практичне заняття. Фортифікаційні споруди України. Питання / завдання до заняття: 1. Фортифікаційні споруди Києва XI ст., пам'ятки оборонного будівництва України-Руси та Галицько-Волинського князівства. 2. Оборонні комплекси України: Хотинська та Кам'янець-Подільська та Акерманська фортеці. 3. Проекти «туристичного відродження» історичних замків краю.	2
--	--	----------

Знати: найвідоміші історико – архітектурні пам'ятки України, об'єкти архітектури та містобудування, туристичні міста. Вміти: аналізувати міста-музеї України як туристичні об'єкти.	Тема 6. Міста та історико-архітектурна спадщина України Лекція. Пам'ятки архітектури та містобудування як культурна спадщина України. План лекції: 1. Поняття міста: типи, структура, класифікація. Планувальні схеми міст. 2. Основні типи архітектурно-містобудівних споруд. 3. Історичні міста та міста-музеї України. Список рекомендованих джерел: <i>Основний: 1 [с. 2-148], 2 [с. 23-226]. Додатковий: 11 [с. 26-65], 12 [с. 23-48], 13 [с. 65-120], 19 [с. 2-210]. Інтернет-ресурси: 1-5</i> Самостійна робота студентів. 1. Поясніть поняття: об'єкти архітектури та містобудування, туристичні міста, рекреаційний потенціал міста, історико – архітектурні комплекси, ансамбль площі міста, історичний центр міста. 2. Виконайте проект «Екскурсія містом» (місто на вибір студента)» за планом: - Складіть презентацію про історію та архітектуру одного міста України. - Використайте фотографії, історичні факти та архітектурні характеристики. - Проведіть аналіз його архітектури. Виконайте опис будівель, визначте стиль та вік будівель, їх історію та значення для міста. - Створіть власний тур маршрут по одному з міст України, який буде включати відвідування основних туристичних визначних місць та	2 10
---	---	--------------------

	найбільш цікавих архітектурних пам'яток. - Розгляньте роль архітектури та історичних пам'яток в розвитку туризму в Україні. У висновку визначте вплив туризму на збереження історичних міст України та на місцеву економіку. 3. Виконайте презентації «Старовинні міста-маєтки України: Качанівка, Підгірці, Сокиренці» або «Чигирин, Батурин, Глухів – гетьманські столиці.». Практичне заняття. Міста-музеї України. Питання / завдання до заняття: 1. Історико-архітектурний ансамбль Києва: град Кия на Замковій горі, Поділ (Нижнє місто), Контрактова площа з Гостинним двором. 2. Історико-архітектурний ансамбль Львова: центр міста пам'ятка архітектури всесвітньої спадщини ЮНЕСКО. 3. Історико-архітектурна спадщина Одеси (Хаджибей): історичний центр міста пам'ятка архітектури всесвітньої спадщини ЮНЕСКО.	2
Знати: особливості природно-заповідної та етнокультурної спадщини України. Вміти: класифікувати об'єкти	Тема 7. Природно-заповідна спадщина України. Лекція. Поняття природної спадщини України. План лекції: 1. Класифікація територій та об'єктів природно-заповідного фонду України. 2. Скансен, ландшафт, природний парк. 3. Біосферні заповідники України. Список рекомендованих джерел: Основний: 1 [с. 2-148], 2 [с. 23-226].	2

природно-заповідного фонду України та садово-паркового мистецтва.	<i>Додатковий: 7 [с. 12-48], 11 [с. 26-65]. Інтернет-ресурси: 1-5.</i> Самостійна робота студентів. 1. Поясніть поняття: національний парк, дендропарк, садово-паркова зона, скансен, біосферний заповідник, пам'ятки природи, антропогенний ландшафт. 2. Виконайте презентації: «Найдавніший парковий ансамбль України – Підгорецький парк», «Качанівський парковий комплекс пейзажного типу», «Ужанський національний природний парк». 3. Розробіть творчий проект: «Туристична карта «Національні природні парки України»». 4. Презентуйте віртуальну екскурсію: «Музей екології гір та історії природокористування Карпат як туристичний об'єкт України». 5. Підготуйте презентацію-дослідження одного на вибір об'єкта природно-заповідної спадщини України. за планом: - Історія об'єкта. - Географічне положення - Флора та фауна - Охоронні заходи - Туристичний потенціал та сучасний стан. Практичне заняття. Пам'ятки природи України. Питання / завдання до заняття: 1. Пам'ятки садово-паркового мистецтва як об'єкти національної культурної спадщини. 2. Природні заповідники України. 3. Заказники. Заповідні урочища України. 4. Вікові та меморіальні дерева України.	10 2
--	---	--------------------

Знати: визначні пам'ятні місця та меморіали України. Вміти: визначати поняття обеліск, монумент, меморіальний комплекс, меморіал- некрополь, сакральні пам'ятки.	Тема 8. Визначні пам'ятні місця та меморіали України. Лекція. Пам'ятні місця та меморіали України. План лекції: 1. Визначні пам'ятні місця та меморіали як культурна спадщина України. 2. Розуміння поняття пам'ятник та меморіал. 3. Види пам'ятників: монумент, статуя, бюст, обеліск, кенотаф. Список рекомендованих джерел: <i>Основний: 1 [с. 2-148], 2 [с. 23-226].</i> <i>Додатковий: 6 [с. 12-400], 11 [с. 26-65].</i> <i>Інтернет-ресурси: 1-5</i> Самостійна робота студентів. 1. Поясніть поняття: пам'ятник, меморіал, меморіал-некрополь, сакральні пам'ятки, монумент, статуя, бюст, обеліск, кенотаф, тріумфальна арка. 2. Виконайте презентацію: «Історико-культурний заповідник «Личаківський цвинтар» у Львові – пам'ятка культурної спадщини України», «Кортеліський меморіальний комплекс жертвам фашизму», «Бабин Яр як символ Голокосту», «Меморіал «Янівський концтабір» у Львові». 3. Презентуйте віртуальну екскурсію: «Урочище «Холодний Яр» місця козацької слави України», «Національний історико-меморіальний заповідник «Поле Берестецької битви»». 4. Підготуйте творчі проекти: «Ставка Гітлера «Вервольф»», «Бункер Лінії Арпада».	2 10
--	--	--------------------

	Практичне заняття. Класифікація пам'ятних місць та меморіалів України. Питання / завдання до заняття: 1. Пам'ятні місця січей, паланок, таборів, місць перевозів і переправ козацтва. 2. Меморіальні пам'ятки воєнної історії України. 3. Пам'ятні місця розташування концтаборів, гетто, таборів смерті, місця масових страт та поховань військовополонених, цивільного населення. 4. Пам'ятні місця, споруди, пов'язані з рухом за здобуття незалежності України.	2
Знати: особливості музейного фонду України, розуміти поняття музейна колекція. Вміти: характеризувати народний фольклор та історичну цінність музеїв-заповідників України.	Тема 9. Музеї та колекції України. Лекція. Музей та його суспільні функції. План лекції: 1. Музейний фонд України. 2. Класифікація музеїв України. 3. Музеї як об'єкти культурного туризму та національної спадщини. Список рекомендованих джерел: <i>Основний: 1 [с. 2-148], 2 [с. 23-226].</i> <i>Додатковий: 5 [с. 22-40], 6 [с. 12-400], 11 [с. 26-65].</i> <i>Інтернет-ресурси: 1-5</i> Самостійна робота студентів. 1. Поясніть поняття: музеєзнавство, музеологія, музеографія, музейна справа, музейні фонди, галерея мистецтв, музейна колекція, музей-заповідник, предмет музейного значення. 2. Виконайте презентації: «ТОП-10 найцікавіших музеїв України»,	2
		12

	<i>«Сучасні музеї України: національний культурно-мистецький та музейний комплекс «Мистецький арсенал».</i> 3. Розробіть творчий проект: «Літературно-меморіальні музеї України як об'єкти туризму». 4. Презентуйте віртуальну екскурсію: «Топ найбільш незвичайних музеїв України» (один за вибором) 5. Проведіть дискусію: «Інноваційні музейні заклади у світі та в Україні: віртуальний музей». Практичне заняття. Види музеїв України: охорона та збереження. Питання / завдання до заняття: 1. Літературно-меморіальні музеї України. 2. Етнографічні та краєзнавчі музеї України. 3. Історичні музеї України. 4. Охорона музейної спадщини України.	2
Знати: визначні нерухомі пам'ятки історії виробництва і техніки історико- культурної спадщини України. Вміти: визначати поняття промислові об'єкти,	Тема 10. Об'єкти науки і техніки України як культурна спадщина. Лекція. Пам'ятки історії виробництва і техніки України. План лекції: 1. Розуміння поняття об'єкти науки і техніки. 2. Нерухомі пам'ятки історії виробництва і техніки. 3. Основні типи об'єктів пам'яток науки і техніки. Список рекомендованих джерел: <i>Основний: 1 [с. 2-148], 2 [с. 23-226]. Додатковий: 5 [с. 22-40], 11 [с. 46-85], 14 [с. 12-400]. Інтернет-ресурси: 1-5</i> Самостійна робота студентів.	2

виробничі об'єкти, науково-виробничі об'єкти, інженерні об'єкти, інженерно-транспортні об'єкти.	1. Поясніть поняття: наука, техніка, промислові об'єкти, виробничі об'єкти, науково-виробничі об'єкти, інженерні об'єкти, інженерно-транспортні об'єкти, видобувні об'єкти. 2. Виконайте презентації: «Міст імені Патона - перший у світі суцільнозварний міст», «Київський фунікулер - символічна визначна пам'ятка міста», «Чорноморський суднобудівний завод в м. Миколаїв 1895 р». 3. Виконайте творчий проект: «Тальнівський цукровий завод на Черкащині (1876 р.)», «Михайлівський рафінадний завод на Сумщині, (1878 р.)», «Київський чавуноливарний і механічний завод Я. Гретера, І. Криванека (1888 р.)». 4. Проведіть дискусію: «Астрономічні обсерваторії України: історія розвитку». Практичне заняття. Пам'ятки виробництва, науки і техніки Питання / завдання до заняття: 1. Пам'ятки індустріального розвитку Києва кінця XIX - першої третини XX століття. 2. Споруди, що відображують розвиток гідротехнічного та шляхового будівництва України. 3. Об'єкти промислового виробництва і народних промислів. 4. Об'єкти торгівлі та побутового обслуговування.	12 2
Знати: особливості визначних пам'яток нематеріальної культурної спадщини України	Тема 11. Нематеріальна культурна спадщина України. Лекція. Поняття нематеріальна культурна спадщина План лекції: 1. Розуміння поняття нематеріальна культурна спадщина. 2. Нематеріальна культурна спадщина України як туристичний ресурс.	2

Вміти: визначати поняття нематеріальна культурна спадщина, культурна самобутність народний фольклор.	3. Конвенція про охорону нематеріальної культурної спадщини. Закон України «Про приєднання України до Конвенції про охорону нематеріальної культурної спадщини». Список рекомендованих джерел: <i>Основний: 1 [с. 2-148], 2 [с. 23-226]. Додатковий: 11 [с. 46-85], 17 [с. 12-300]. Інтернет-ресурси: 1-5</i> Самостійна робота студентів. 1. Поясніть поняття: нематеріальна культурна спадщина, культурна самобутність, мальована кераміка, декоративно-орнаментальне малярство, писанка, народний фольклор. 2. Виконайте презентації: «Козацькі пісні Дніпропетровщини». «Культура хліба (Хлібна культура і традиції)». 3. Виконайте творчий проект: «Сорочинський ярмарок – об'єкт нематеріальної спадщини, унікальний фольклорний спадок України», «Козацьке бойове мистецтво як об'єкт культурної спадщини України». 4.Проведіть дискусію: «Традиції писанкарства в Україні». Практичне заняття. Елементи української нематеріальної культурної спадщини. Питання / завдання до заняття: 1. Народна творчість як об'єкт національної культурної спадщини. 2. Елементи української нематеріальної культурної спадщини, внесені до репрезентативного списку ЮНЕСКО. 3. Українська традиційна народна культура: одяг, житло, побут, звичаї, пісні, танці, обрядові свята. Зелений туризм.	12 2
---	--	--------------------

	4. Козацьке бойове мистецтво як об'єкт культурної спадщини: козацькі звичаї, традиції, ігри, танці, трюки та вправи.	
Знати: особливості української гастрономічної культури та традиції приготування. Вміти: визначати поняття гастрономічна спадщина та розуміти особливості національної кухні.	Тема 12. Гастрономічна спадщина України. Лекція. Українська гастрономічна культура. План лекції: 1. Українська гастрономічна культура як соціальний феномен. 2. Розуміння понять гастрономічна спадщина та національна кухня. 3. Традиції гостинності та культура приготування. Список рекомендованих джерел: <i>Основний: 1 [с. 2-148], 2 [с. 23-226].</i> <i>Додатковий: 8 [с. 2-48] 13 [с. 40-65], 17 [с. 12-300], 21[с. 12-30].</i> <i>Інтернет-ресурси: 1-5.</i> Самостійна робота студентів. 1. Поясніть поняття: національна кухня, народні страви, харчові звички нації, кухарське мистецтво, культура приготування. 2. Виконайте презентації: «Особливості харчування у східних слов'ян», «Кухарське мистецтво Київської Руси-України», «Традиції харчування запорізьких козаків» 3. Виконайте творчий проект: «Український борець у списку нематеріальної культурної спадщини ЮНЕСКО (2022 р.). Культура приготування українського борщу.» 4.Проведіть дискусію: «Поширення європейських кулінарних традицій в Україні і розширення асортиментного рівня страв».	2 12

	Практичне заняття. Кулінарні традиції та культура харчування. <i>Питання / завдання до заняття:</i> 1. Формування української кухні у ХІХ – на початку ХХ ст. 2. Традиції, пов’язані із культурою харчування у Національному переліку елементів нематеріальної культурної спадщини України. 3. Традиційні страви регіонів України.	2
		180

3. КОНТРОЛЬНІ ЗАХОДИ З ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ

Оцінювання результатів навчання студентів з дисципліни «Культурна спадщина України»
передбачає проведення таких контрольних заходів:

Форма контрольних заходів	Зміст форми контролю	Максимальна кількість балів
Поточний (семестровий) контроль:	Проводиться на семінарському, практичному занятті та за результатами виконання завдань самостійної роботи. Передбачає оцінювання теоретичної підготовки студентів із зазначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи на семінарських заняттях та набутих практичних навичок під час виконання завдань практичних робіт. Враховує активність та участь студента у науково-дослідній роботі, студентських олімпіадах, конференціях, конкурсах за відповідною тематикою дисципліни.	100
<i>Практичні та/семінарські заняття, самостійна робота студента</i>	Загальна кількість практичних занять з дисципліни – 15 (30 год). Максимальна кількість балів за одне практичне/семінарське заняття – 5 балів (15 занять*5 балів).	75
<i>Підсумковий модульний контроль*</i>	Проводиться з метою визначення результатів за період теоретичного навчання студентів як окреме заняття у межах годин, відведених на практичні та семінарські заняття.	15
<i>Наукова робота</i>	Активність та участь студента у науково-дослідній роботі, студентських олімпіадах, конференціях, конкурсах за відповідною тематикою дисципліни.	10
Підсумковий (семестровий) контроль (екзамен)	Засвоєння студентом програми навчальної дисципліни за навчальний період (семестр), що проводиться як контрольний захід під час екзаменаційної сесії для очної (денна) форми навчання та екзаменаційної сесії для заочної форми навчання).	100
Підсумкова оцінка	Проводиться з метою оцінювання результатів навчання студентів за певним освітнім ступенем. Результат підсумкової оцінки з навчальної дисципліни для студента денної форми навчання визначається як <i>середньоарифметична сума балів</i>	100

	поточного (семестрового контролю) та екзамену.	
--	---	--

**Підсумковий модульний контроль з дисципліни «Культурна спадщина України» передбачає перелік питань, розглянутих у межах аудиторної та позааудиторної (самостійної) роботи студента відповідно до програми та робочої програми дисципліни.*

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ АУДИТОРНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ (ПРАКТИЧНІ, СЕМІНАРСЬКІ ЗАНЯТТЯ)

Кількість балів	Зміст
«5»	Студент повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та аргументовано його викладає під час усних виступів і письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі письмові завдання.
«4»	Студент достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, під час усних виступів і письмових відповідей здебільшого розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Однак при викладанні деяких питань не вистачає достатньої повноти та аргументації, при цьому допускаються окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість тестових завдань.
«3»	Студент в цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину тестових завдань.
«2»	Студент не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, поверхово розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив лише меншість тестових завдань.
«1»	Студент частково володіє навчальним матеріалом, не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів і письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки. Не вирішив більшість тестових завдань.
«0»	Завдання за темою дисципліни не виконано.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ПОЗАУДИТОРНОЇ (САМОСТІЙНОЇ) РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Кількість балів	Зміст
«5»	Робота виконана правильно, повністю і самостійно, відбиває належний рівень знань, та сформованість практичних навичок;

	оформлена згідно вимог, які висуваються для даного типу завдань; вимоги академічної доброчесності строго дотримані.
«4»	робота виконана самостійно, містить несуттєві помилки, відбиває належний рівень знань сформованість практичних навичок; оформлена згідно вимог, які висуваються для даного типу завдань; вимоги академічної доброчесності строго дотримані.
«3»	робота виконана, але містить помилки, відбиває недостатній рівень знань та недостатню сформованість практичних навичок; оформлення роботи не в повній мірі відповідає вимогам, що висуваються для даного типу завдань; вимоги академічної доброчесності дотримані частково
«2»	робота виконана на неприйнятно низькому рівні; оформлення не відповідає вимогам; вимоги академічної доброчесності не дотримані
«1»	Робота подана, але її зміст не відповідає завданню або виконаний формально. Рівень знань і навичок критично низький, ключові положення теми дисципліни не відображені. Оформлення відсутнє або повністю суперечить установленим вимогам. Вимоги академічної доброчесності грубо порушені (наприклад, значне запозичення без посилань, невіласні роботи). Така робота не може бути зарахована, проте факт подання фіксується.
«0»	Робота не подана або відсутні будь-які результати виконання. Повна відсутність змістовної частини, навіть формальних спроб виконати завдання.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАУКОВОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Програмою дисципліни «Культурна спадщина України» передбачено можливість студента брати участь у науково-дослідній роботі, студентських олімпіадах, конференціях, конкурсах за відповідною тематикою дисципліни (на вибір студента). Максимальна кількість балів для зарахування – 10 балів.

Види наукової діяльності, в яких студент може брати участь:

1. Виступ з доповіддю на студентській науковій конференції – 5 балів.
2. Публікація тез конференції/наукової статті – 5 балів.
3. Призове місце на конкурсі/олімпіаді/науковому проекті – 5 балів.
4. Розробка та презентація індивідуального науково-дослідницького проекту – 5 балів.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ПІДСУМКОВОГО (СЕМЕСТРОВОГО) КОНТРОЛЮ (ЕКЗАМЕНУ)

Підсумкова форма контролю за результатами вивчення дисципліни – ЕКЗАМЕН у письмовій формі. Оцінювання результатів навчання студентів в університеті здійснюється за [100-бальною шкалою](#).

Рейтинговий бал (оцінка за шкалою ЄКТС)	Відповідність рейтинговому балу
90-100 (А, відмінно)	Студент повністю оволодів програмою навчальної дисципліни на творчому рівні, може дати відповіді на всі питання курсу, опанував рекомендовану літературу. Як виняток, зазначений рейтинговий бал може отримати студент, який, крім відмінних

	знань за програмою дисципліни, виявив активність у науковій роботі за відповідною тематикою, став призером студентських олімпіад, виступав на конференціях тощо.
82-89 (B, добре)	Студент, який оволодів програмою навчальної дисципліни на творчому рівні, проте у відповідях допустив неточності.
75-81 (C, добре)	Студент, який в основному оволодів програмою навчальної дисципліни на продуктивному рівні, проте у відповідях допускає несуттєві помилки.
69-74 (D, задовільно)	Студент продемонстрував задовільні результати оволодіння навчальною програмою дисципліни на репродуктивному рівні та у відповідях допускав помилки.
60-68 (E, задовільно)	Студент виявив мінімально достатній рівень знань з дисципліни, необхідний для продовження навчання, вивчив основні терміни дисципліни та орієнтується у матеріалах базового підручника.
0-59 (FX, незадовільно)	Студент повинен додатково виконати індивідуальне завдання для підвищення рівня своїх знань і повторно перескласти підсумковий контроль.

Екзаменаційні матеріали до підсумкового (семестрового) контролю (екзамену) складаються на основі програми та робочої програми дисципліни, охоплюють її зміст та розподілені в екзаменаційних білетах. У **структурі екзаменаційного білету** з дисципліни передбачено **3 завдання**:

- ✓ 1 – теоретичного спрямування, яке оцінюється у 50 балів;
- ✓ 2, 3 - практико-орієнтовані, які оцінюються у 30 та 20 балів відповідно.

Загальна оцінка за екзамен визначається як сума балів за усі виконані завдання (100 б. максимум).

Кращим студентам (але не більше 3-ох), які повністю виконали програму з дисципліни, виявили активність в науково-дослідній роботі за тематикою дисципліни, стали призерами студентських олімпіад, конкурсів наукових робіт, виступали на конференціях та за результатами поточного (семестрового) контролю набрали 90 і більше балів **передбачено виставлення результатів екзамену без виконання екзаменаційного завдання**, про що робиться запис в екзаменаційному листі студента.

Відповідно до [«Положення про організацію освітнього процесу студентів»](#) усі студенти допускаються до екзамену. Присутність студентів на екзамені є обов'язковою.

Повторне складання екзамену з дисципліни «Культурна спадщина України» допускається, але не більше двох разів. При незадовільній оцінці з першої спроби науково-педагогічному працівнику з даної дисципліни, вдруге екзамен приймається комісією, яка створюється деканатом факультету.

Результат підсумкової оцінки з навчальної дисципліни для студента денної форми навчання визначається як середньоарифметична сума балів поточного (семестрового контролю) та екзамену.

4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ*

Основний

1. Культурна спадщина України: інноваційні підходи та сталий розвиток. Навчальний посібник / П. В. Вербицька, І. І. Гнідик, О. М. Годованська, Ю. М. Курдина, А. З. Салюк. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2022. 148 с.
2. Присяжнюк О. М. Охорона культурної спадщини: навчальний посібник. Ч. 1. / О. М. Присяжнюк; Державний заклад «Південноукр. нац. пед. ун-т ім. К. Д. Ушинського». Одеса: ПНПУ імені К. Д. Ушинського, 2019. 226 с.

Додатковий

3. Василенко А., Василенко В., Діхтяренко О., Перепелиця А. Стан та перспективи використання замково-палацового комплексу України в туризмі. Вісник ХНУ імені В. Н. Каразіна. Серія «Міжнародні відносини. Економіка. Країнознавство. Туризм». 2019. Вип. 9. С.173–178.
4. Вступ до музеєзнавства і пам'яткознавства / За наук. ред. О. М. Гончарової, С. Ж. Пустовалова. Київ: Ліра-К, 2019. 490 с.
5. Гаврилюк С. В., Гаврилюк О. Н. Історичний нарис пам'яткоохоронної справи. Основи пам'яткознавства / наукові редактори Леонід Гріффен, Олена Титова / Центр пам'яткознавства НАН України і УТОПІК; International Book Market Service Ltd., member of OmniScriptum Publishing Group. Бо-Басен (Маврикій)-Київ : LAP LAMBERT Academic Publishing, 2017. С. 420–483.
6. *Історія української культури: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Ю. І. Кулагін, Ю.Г. Бадах, Н.А. Латигіна та ін. К.: Київ. КНТЕУ, 2013. 628 с.*
7. Звіряка А. І. Вітчизняний та міжнародний досвід охорони та використання ландшафтних об'єктів культурної спадщини. Праці центру пам'яткознавства. Вип. 34. 2018. С. 24–28.
8. Звичаї нашого роду: страви української кухні / авт.-упоряд.: Світлана Андрущенко, Світлана Железняк ; худож. оформ. Світлана Железняк. Київ: Генеза, 2019. 191 с.
9. Заповідне паркознавство: навчальний посібник / Сергій Попович, Олена Корінько, Юрій Клименко; Націонал. ун-т біоресурсів і природокористування України. Тернопіль: Навчальна книга - Богдан, 2017. 318 с.
10. Замки та фортеці України, як історико-архітектурна спадщина. Гілея: науковий збірник / Кизименко І.О., Губицький Л.В., Разіцький В.Й. К.: «Видавництво Гілея», 2019. Вип. 140 (№ 1) Ч. 1. Історичні науки. С. 43–48.

* Курсив – визначено джерела і літературу, наявні в бібліотеці ДТЕУ

11. Культурна спадщина в контексті «Зводу пам'яток історії та культури України». Кот С. І. (відп. ред.), Денисенко Г. Г., Івакін Г. Ю., ін. Київ : Інститут історії України НАН України, 2015. 486 с.
12. Маєткова культура: історія, генезис, мистецькі критерії оцінки: збірник наукових праць за матеріалами конференції 180-річчю від дня народження В. В. Тарновського-молодшого та 165-річчю від дня народження П.І. Харитоненка присвячується 16-17 серпня 2018 року / відп. за вип. В.Б. Буренко, Т.М. Шевченко, І.М. Шевченко. Ніжин: Видавець ПП Лисенко М.М., 2018. 400 с.
13. Національна кулінарна спадщина України / Андрій Аркадійович Плєсконос, Наталія Леонідівна Писаренко, Лідія Федорівна Артюх; голов. ред. Віргініус Строля. Київ: Балтія Друк, 2021. 149 с.
14. Основи пам'яткознавства / за ред. О. Титової, Л. Гріффена. - Центр пам'яткознавства НАН України, УТОПЖ. - Lambert Academic Publishing, 2018. 635 с.
15. Світова спадщина ЮНЕСКО в Україні: путівник / Роман Маленков; [фот.: Р. Маленков ; наук. ред.: А. Кобилянський]. Київ : Комора, 2021. 232 с.
16. Рутинський М.Й. Замковий туризм в Україні. Географія пам'яток фортифікаційного зодчества та перспективи їх туристичного відродження. Навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2017. 432 с.
17. Скарби українських говорів: тексти про борщ: [збірник] / НАН України, Ін-т українознавства ім. І. Крип'якевича; відп. ред. Наталія Хібеба, Валентина Лєснова. Львів: Ін-т українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, 2019. 319 с.
18. Прибега Л. Архітектурна спадщина України. Пам'яткохороний аспект: монографія. Київ: Ін-т культурології НАМ України, 2016. 237 с.
19. Туризм у містах: підручник / М. П. Мальська, О. М. Гаталяк. К.: «Центр учбової літератури», 2018. 224 с.
20. Харковенко Р. В. Пам'ятки культурної спадщини в умовах ведення бойових дій та на тимчасово окупованих територіях: міжнародний досвід й Україна. Праці Центру пам'яткознавства. 2018. Вип. 33. С. 36 – 49.
21. Харчові традиції - ментальний код нації: колект. монографія / Ганна Віват, Світлана Ковпик, Валентина Мусій, Людмила Рева-Лєвшакова, С. В. Форманова . Одеса: ВМВ, 2018. 231 с.
22. Treasures of Ukraine: A Nation's Cultural Heritage / by Andrey Kurkov (Foreword), Andriy Puchkov (Contributor), Christian Raffensperger (Contributor), & 6 more / Thames & Hudson, 2022. 256 p.
23. Proceedings' of the Heritage, Tourism and Hospitality, 4th International Conference (HTHIC2020): «Living Heritage and Sustainable Tourism» / Edited by Lorenzo Cantoni, Silvia De Ascaniis and Karin Elgin-Nijhuis. 2020. URL: http://openarchive.icomos.org/id/eprint/2370/1/HTHIC2020_Proceedings_202004.pdf
24. Crime against memory or cultural genocide? On the destruction of the cultural heritage of ukraine during russian aggression in the xxi century / I. Kyzymenko,

Інтернет-ресурси

1. Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М.Т. Рильського НАН України URL: www.etnolog.org.ua.
2. Офіційний сайт ЮНЕСКО. URL: <http://whc.unesco.org>.
3. Сайт Міністерства культури та інформаційної політики URL: <https://mkp.gov.ua/>.
4. Український центр культурних досліджень (УЦКД) URL: <https://uccs.org.ua/>.
5. Українські пам'ятки, що входять до світової спадщини ЮНЕСКО. URL: http://24tv.ua/7_ukrayinskih_pamyatok_vhodyat_do_svitovoyi_spadshhini_yunesko_n573670.

Інтернет-ресурси (законодавство)

1. Конституція України від 28.06.1996 року з останніми змінами // Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.
2. Закон України «Про культуру». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2778-17>.
3. Закон України «Про охорону культурної спадщини». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1805-14>.
4. Закон України «Про вивезення, ввезення та повернення культурних цінностей». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1068-14>.
5. Закон України «Про перелік пам'яток культурної спадщини, що не підлягають приватизації». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/574-17>.
6. Закон України «Про музеї та музейну справу». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/249/95-%D0%B2%D1%80>.
7. Закон України «Про охорону археологічної спадщини» URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1626-15>.
8. Закон України «Про Національний архівний фонд та архівні установи» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3814-12>.
9. Закон України «Про Український культурний фонд». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1976-19>.
10. Конвенція про охорону архітектурної спадщини Європи. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_226.
11. Конвенція «Про охорону всесвітньої культурної і природної спадщини». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_089.
12. Конвенція про заходи, спрямовані на заборону та запобігання незаконному ввезенню, вивезенню та передачі права власності на культурні цінності. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_186.

13. Чорноморська конвенція про співробітництво у галузі культури, освіти, науки та інформації. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/998_002.
14. Угода про вивезення та ввезення культурних цінностей. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/997_354.
15. Конвенція про охорону нематеріальної культурної спадщини. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_d69.
16. Конвенція ЮНІДРУА щодо викрадених або незаконно вивезених культурних цінностей. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_590.
17. Положення про Державний реєстр національного культурного надбання, затверджене Постановою Кабінету Міністрів України від 12 серпня 1992 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/466-92-%D0%BF>.